

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.X.37.127/2020/4.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke
. Farkas Katalin
előadó bíró
. Magyarfalvi Katalin
bíró

A felperes:

Az alperes: ... Megyei Kormányhivatal

Az alperes képviselője:

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.251/2019/18.

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.251/2019/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A . Megyei Kormányhivatal ... Járási Hivatala a 2019. január 7. napján kelt ... számú határozatával a felperes megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítására irányuló kérelmét elutasította a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (továbbiakban: Mmtv.) 2. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés b) pont alkalmazásával.
- [2] Az alperes a 2019. február 20. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta az Mmtv. elsőfokú határozatban felhívott rendelkezéseire alapítottnan. Megállapította, hogy a felperes 2011. december 31. napján rendszeres szociális járadékban részesült, ezért a biztosítási idő meglétét nem vizsgálta. A felperes egészségi állapota 60%-ot meghaladó mértékű, ezért nem minősül megváltozott munkaképességű személynek, továbbá kereső tevékenységet végez, ezért megváltozott munkaképességű

személyek ellátására sem jogosult.

A felperes keresete és az alperes védírata

- [3] A felperes keresetében a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát azért kérte, mert az egészségi állapotának mértékét betegségei téves értékelése miatt az eljáró társadalombiztosítási szervek helytelenül határozták meg. Kérte a másodfokú határozatnak elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával.

Az elsőfokú ítélet

- [5] A bíróság a társadalombiztosítási szervek határozatait megsemmisítette és az elsőfokú szervet új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte azzal, hogy a felperes egészségi állapotát az első- és másodfokú orvosi bizottsági vizsgálatok idején is és azóta is 60%-ban állapította meg.
- [6] A bíróság a perben kirendelt Dr. ... igazságügyi orvosszakértő alperes indítványára kiegészített aggálymentesnek ítélt szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes 2009-től folyamatosan 40%-os egészségkárosodással rendelkezik, egészségi állapota 60%-os. A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes a szakvéleményt - a másodfokú szakértői osztályvezetőjének nyilatkozatában foglalt indokok alapján - a mozgásszervi, a szív- és érrendszeri, az emésztőszervi és az idegrendszeri részkárosodások tekintetében vitatta, a szakértő szakvéleményét az észrevételek ismeretében változatlanul fenntartotta, az eltérés okainak magyarázatát adta. Az alperes a kiegészítő szakvéleményt a másodfokú orvosszakértő főorvos állásfoglalásának csatolásával továbbra is vitatta, az abban foglaltakra azonban érdemi észrevételt nem tett. A perben kirendelt szakértő a szakvéleményben foglalt megállapításoknak egyértelmű magyarázatát adta, ezért a bíróság az aggálytalannak értékelt szakvéleményre alapítottnan hozta meg döntését. A bíróság nem látta indokát újabb szakértő kirendelésének tekintettel arra, hogy az alperes nem adta indokát a szakértő kiegészítő szakvélemények aggályosságát illetően a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-b) pontjai egyikét sem határozta meg, mint aggályosságot megalapozó indokot.
- [7] Mivel a perben kirendelt szakértő az első- és másodfokú hatóság által megállapított százalékos mértéktől eltérően, a felperes megváltozott munkaképességű személynek minősülését megalapozó mértékben határozta meg a felperes egészségi állapotát, ezért a bíróság a társadalombiztosítási szervek határozatait megsemmisítette és az új eljárásban kötelezte az elsőfokú hatóságot a 60%-os mértékben megállapított egészségi állapot

figyelembevételével a felperes komplex minősítésének az elvégzésére. A bíróság rámutatott arra, hogy a felperes ugyan a kérelme benyújtásakor kereső tevékenységet végzett, ezért a komplex vizsgálat elvégzését követően sem lesz jogosult megváltozott munkaképességű személyek ellátására, azonban a kereső tevékenység megszűnését követően ismételten benújthatja kérelmét az elsőfokú hatósághoz, amelynek elbírálása során a bíróság által megállapított egészségi állapot és komplex vizsgálat eredménye figyelembevételével kell döntenie a felperes kérelméről.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte a **polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 315. § (1) bekezdése** megsértésére hivatkozva.
- [9] Az alperes - az ügy előzményeinek és a jogerős ítélet indokainak részletes ismertetését követően - kifejtette, hogy a rehabilitációs hatóságok eljárása során a szakértői bizottságok által adott komplex minősítések olyan szakértői vélemények, amelyek irányadók a felperes egészségi állapotának mértékét illetően. E szakvélemények helytállósága, illetve az azokon alapuló határozatok akkor vitathatók a perben, ha a fél a megalapozatlanságukat tudja bizonyítani. A Pp. nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy a közigazgatási eljárásban készült komplex minősítési vélemény nem tekinthető egyenrangúnak a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel. Ezért a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények közötti ellentmondás feloldásáról a bíróságnak további szakértői bizonyítás elrendelésével kellett volna gondoskodnia. Az alperes a szakvéleményre tett észrevételében részletesen megindokolta az új szakértő kirendelésére tett indítványát, amely összhangban van a Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontjában előírt új feltételekkel. Az ítélet azért sérti a Pp. 315. § (1) bekezdését, mert a bíróság a határidőben előterjesztett és érdemben indokolt bizonyítási indítványát mellőzte, így a tényállást nem tárta fel teljes mértékben.
- [10] Az alperes - álláspontja alátámasztásaként és felülvizsgálati kérelme befogadásának indokaként - hivatkozott arra is, hogy a korábbi joggyakorlat szerint a bíróság új igazságügyi szakértő kirendelését egymásnak ellentmondó szakvélemények esetén szükségesnek tartotta, amellyel ellentétes, hogy a bíróságok az ítéleteiket - ahogyan a jelen ügyben is -, egyetlen igazságügyi szakértő véleményére alapítsák. Végül utalt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében, így a jelen perben felhívott Mfv.III.11.120/2010/3. számú határozatában kimondta, hogy az ORSZI szakértői bizottságai és az igazságügyi orvosszakértő véleménye

közötti olyan kérdésekben mutatkozó eltéréseket, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a bíróságnak a Pp. 182. § (3) bekezdése alkalmazásával, további szakértői bizonyítás elrendelésével kell tisztáznia.

[11] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[13] A jogerős ítélet felülvizsgálata során a Kúriának a felülvizsgálati kérelem keretei között [Kp. 115. § (2), bekezdés, 108. § (1) bekezdés] kizárólag arról kellett döntenie, hogy a bíróság az eljárása során megsértette-e a Pp. új szakértő kirendelését szabályozó 315. § (1) bekezdését.

[14] Az irányadó tényállás szerint az első-, másodfokú orvosi bizottság és a perben kirendelt Dr. ... igazságügyi szakértő a felperes mozgásszervi, a szív- és érrendszeri, az emésztőrendszeri és az idegrendszeri megbetegedéseinek egészségkárosító hatása mértékét eltérően határozta meg, ebből fakadóan az össz-szervezeti egészségkárosodás (32% vagy 40%) és az ebből kiszámított egészségi állapot (68% vagy 60%) mértékének meghatározásában volt különbség, amely eltérés a felperes megváltozott munkaképességű személynek minősülése megállapítására kihatott.

[15] A Kúria az előtte korábban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában folyamatban volt társadalombiztosítási perekben, hasonló tényállású ügyekben, amelyekben a felperesek egyik megbetegedése részkárosító hatásának a NEFMir. alapján, szakértői mérlegelés útján való meghatározásában volt vita, azonos tartalmú kérelmekre iránymutatást adott a Pp. szakértői bizonyításra vonatkozó szabályai értelmezéséről, a Pp. 315. § (1) bekezdése helyes alkalmazásáról. A Kúria a határozatokban (Kfv.X.37.883/2019. és Kfv.X.37.256/2019/7., Kfv.X.37.356/2019/6.) rámutatott arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság szempontjából lényeges azon tények megállapításához, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a társadalombiztosítási szervek eljárásában ún. komplex minősítés keretében a Kormány által kijelölt szakértői szerv ad szakvéleményt [Mmtv. 15. §, 19. § a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (Kr.) 1. § (1)-(2) bek.]. Mivel a bizottságok tagjai a vizsgált ellátásokra való jogosultság vitatott feltételei megítéléséhez megfelelő szakértelemmel rendelkeznek, a társadalombiztosítási szerv alperes a perben – a tényállás szabad megállapításának elvéből [Pp. 263. § (1) bekezdés] fakadóan, törvény ez irányú tiltó rendelkezése hiányában – a tőlük beszerzett nyilatkozatokkal, véleményekkel alátámaszthatja a perben kirendelt igazságügyi orvos-, rehabilitációs foglalkozási, illetve szociális szakértő által elkészített szakvélemény aggályosságát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság a perben kirendelt

szakértők szakvéleményét vitató nyilatkozatok alapján köteles lenne új szakértő kirendelésére.

- [16] A Kúria a fenti határozataiban a jelen perrel azonos vitás kérdés kapcsán kiemelte, hogy a törvényhozó a Pp.-ben új alapokra helyezte a szakértői bizonyítást; ennek szabályai - a **közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) XIV. fejezetében** foglalt eltérésekkel - a közigazgatási perben is irányadók [Kp. 78. § (1) bekezdés]. A Pp. szabályozásában a különleges szakértelmet igénylő kérdések megválaszolására, tények megállapítására magánszakértő, más eljárásban kirendelt szakértő és kirendelt szakértő alkalmazható. A perben szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló törvény [az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.)] szerinti szakértőt vagy a Szaktv.-ben meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni [Pp. 300. § (2) bekezdés]. A Pp. alkalmazásában a Szaktv. szerinti szakértők és eseti szakértők minősülnek szakértőnek, így ezen szakértők véleménye minősül szakvéleménynek. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában a közigazgatási hatósági eljárásban szakvéleményt adó bizottságok véleményei nem minősülnek a Pp. 306. § szerinti, más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének, és - ahogyan arra a Kúria a Kfv.X.37.763/2019/6. számú határozatában rámutatott - a Kp. 80. § szerinti, megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő által adott szakvéleménynek sem.
- [17] A Kúria a fentiek alapján megállapította, hogy a komplex minősítést végző bizottságok szakvéleményei a Pp. és a Kp. alkalmazásában, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában hozott társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben nem minősülnek szakvéleménynek; ezért téves az alperes ezzel összefüggésben előadott azon érvelése, hogy a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények hivatkozott ellentmondásait a szakvélemények „egyenrangúsága” alapján új szakértő kirendelésével lehet csak kiküszöbölni.
- [18] A szakértő szakvéleményének előterjesztését követően a fél indítványára további szakértői bizonyítás (felvilágosítás kérés, új szakértő alkalmazása) elrendelésének van helye akkor, ha a szakvélemény aggályos. Ha a kirendelt szakértőtől származó szakvélemény aggályai nem kerülnek felszámolásra, úgy a szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe [Pp. 315. § (1) bekezdés, 316. § (3) bekezdés]. Azt, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mikor tekinthető aggályosnak, ekként további szakértői bizonyítás indítványozására és elrendelésére alapot adónak, illetve végső soron, az aggályok felszámolásának hiányában a bíróság döntése meghozatala során mellőzendőnek, a törvényhozó a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban szabályozta: ha hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, ha homályos, ha önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy ha egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér. A kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését követően további szakértői bizonyítás elrendelését

tehát a fél alappal akkor indítványozhatja, ha annak szükségességét a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontokban felsorolt valamely ok megjelölésével és az arra vonatkozó indokok előadásával megfelelően alátámasztja. Abban a kérdésben, hogy a közigazgatási eljárásban szakvéleményt adó szakértőktől alperes által beszerzett nyilatkozatok ténylegesen alkalmasak-e arra, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleménye megalapozottságát illetően aggályokat keltsenek, ekként van-e helye a fél indítványára további szakértői bizonyítás elrendelésének, általános jellegű iránymutatás nem adható, erről a bíróságnak a konkrét eset összes körülményei alapján, a perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével kell állást foglalnia. Kizárólag amiatt, mert a rehabilitációs hatóság szakértői bizottságának orvosszakértő tagja valamely, szakértői mérlegelés eredményeként megállapítandó tény, körülmény megítélésében, így pl. - ahogyan a jelen esetben is - egy (vagy akár több) betegség részkárosító hatása mértékének meghatározásában a bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértőtől eltérő álláspontot foglal el, általában nem lehet új szakértő kirendelését kezdeményezni. A Kúria ítéleteiben tett fenti megállapításai a jelen ügyben is mindenben irányadók.

[19] A jelen perben a bíróság által kirendelt szakértőként Dr. ... igazságügyi orvosszakértő járt el; az általa előterjesztett szakvélemény kiegészítését a bíróság az alperes indítványára elrendelte, ítéletében részletesen ismertette azokat az indokokat, amelyek alapján a kiegészített szakvéleményt aggálytalannak tekintette. Az alperes az ezt követően előterjesztett indítványában szó szerint megismételte a szakvéleményre tett nyilatkozatában foglaltakat, érdemében a kiegészített szakvéleményre nem reagált, újabb indokot azzal kapcsolatosan nem adott elő, nem jelölte meg, hogy a kiegészített szakvéleményt a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontjában szabályozott okok közül melyek alapján tartja aggályosnak, az alperes új szakértő kirendelését a másodfokú orvosszakértő főorvos korábbi nyilatkozata ismételt csatolásával, a Pp. 315. § (1) bekezdésére és a Legfelsőbb Bíróság Mfv.III.11.120/2010/3. számú ítélete szerinti gyakorlatára utalással kérte. A bíróság helyesen, a Pp. 315. § (1) bekezdése megsértése nélkül helyezkedett arra az álláspontra, hogy ezen indítvány, illetve a felperes megbetegedése részkárosító hatása mértékét vitató nyilatkozat alapján új szakértő kirendelésének nem volt helye. Ennek megítélésekor a korábbi, eltérő jogszabályi környezetben, más anyagi, de főként eljárási szabályok [régi Pp., a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézettről, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló 213/2007. (VIII.7.) Korm. rendelet, stb.] alkalmazásával kialakított bírói gyakorlat érvényesülését nem lehet számon kérni.

[20] Önmagában az a tény, hogy a vitás megbetegedések részkárosító hatása a közigazgatási eljárásban és a perben - a NEFMir.-ben

meghatározott keretek között elvégzett szakértői mérlegeléssel - eltérő mértékben került meghatározásra, az alperes által egyebekben csupán a felülvizsgálati eljárásban megjelölt Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok fennállására, annak megállapítására, hogy a kirendelt szakértő véleménye a perbeli adatokkal való ellentét miatt aggályos, nem adott alapot.

[21] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

Záró rész

[22] A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért a Kúriának e tárgyban rendelkeznie nem kellett.

[23] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján döntött.

[24] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. március 30.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó
bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő